

og som jeg tør antage, at Flere maaskee dele med mig, det er den, at man ved at lette en vis Klasse af Medborgere for personligt Pligtarbeide, fremkalder en anden Klasse af Medborgere, som bleve ikke blot ikke frie for Pligtarbeide, men hvis Stjæbne det blev, uafbrudt at arbeide, nemlig de giste Arbeidsfamilier, som aldeles ingen anden Bestemmelse have end den, hver Dag at tjene for Brodet. Jeg troer, at der gives Egne i Landet, hvor det er aldeles nødvendigt for at tilveiebringe den fornødne Arbeidskraft, naar dette Lovudkast gaaer igjennem, da at opbygge en ikke ringe Deel jordløse Huse, hvori der etableres Mænd, hvis eneste Bestemmelse er, som sagt, at arbeide for Huuseieren mod bestemt Betaling, og jeg troer, at man ved disse Mænd, som over Hovedet ere i en lidet selvstændig Stilling, vil fremkalde en Klasse af Medborgere, som i flere andre Lande ere blevne farlige for Staten, dem, man i Almindelighed kalder Proletarier. Det er altsaa vist denne Frygt man kunde have; derimod troer jeg Ingen frygter for at Loven i Regelen skulde være til Skade for selve de Personer, som skulde nyde Godt deraf. Jeg ønskede endvidere med Hensyn til det Forslag, som er filltet af den ærede 3die Landsstingsmand for 9de Valgkreds (M. P. Bruun) at bemærke, at jeg ikke har kunnet hverken i Landbo-Commissionen eller nu dele den Betænkelse, han har havt ved Lovudkastets § 1 med Hensyn til de Huusmand, for hvilke der er bestemt Pligtarbeide mod Betaling. Jeg er enig med ham om, at der gives saadanne Contracter, i Særdeleshed saadanne Leiecontracter, maaskee ogsaa saadanne Fæstebreve, hvorved der er accorderet et vis bestemt Antal Dage eller et vist Arbeide mod en bestemt Godtgjørelse, medens der i andre er bestemt Godtgjørelse uden nogen egentlig Bestemmelse af Dageantallet. Men det jeg troer, at den ærede Forslagsstiller har Uret i, det er, at han har antaget, at det er det Almindelige, at den Betaling, der ydes for dette Arbeide, er fuldstændig, en Betaling, der svarer til den sande Godtgjørelse for en Dags Arbeide eller til det paagjældende Arbeides Udførelse. Dette troer jeg, er meget sjældent, men det, som derimod ikke er saa sjældent, det er, at der

er contraheret om Pligtarbeide, som erstattes med en vis nedsat Betaling. Hvis dette nu er det Almindelige, saa begriber jeg ikke, hvorledes den ærede Forslagsstiller kan komme til det Resultat, at disse Dage skulle bortfalde uden Bederlag; thi det vilde jo være en haandgribelig Uretfærdighed mod den Eier, der har indgaaet en saadan Contract, at han skulde miste alle disse Dage uden Erstatning. Dette kan vist heller ikke være Forslagsstillerens Mening, men jeg antager, at han har meent, at hvor Pengebetalingen ikke er svarende til Arbeidet, der skulde det høre ind under Bestemmelsen i § 1; og det er som sagt det Almindelige, hvorimod det er det ganske Sjældne, at der gives en Betaling, som virkelig svarer til Arbeidets virkelige Værdi. Dette troer jeg, at Forslagsstilleren har betragtet som almindeligere end det er; jeg skal langtfrå rose saadanne Contracter, jeg finder tværtimod, at det er en meget urigtig Maade at bestemme Huusafgifterne paa en saa vag og ubestemt Maade. Men jeg kan ikke paa nogen Maade indse, hvorledes man kan komme til det Resultat, at de Mænd, der have indgaaet disse Contracter, skulde miste Alt, fordi de vedkommende Commissioner ikke skulde kunne bestemme, hvad Bederlag de derfor burde have. Jeg kan nemlig ikke være enig med den ærede Forslagsstiller i, at dette skulde være noget saare Banskelligt. Jeg troer, at den hele Sag er forbundet med mange og store Banskeligheder i andre Henseender; men kan man komme ud over dem, da vil Commissionerne vist ikke finde det besværligere at bestemme en vis Værdi ogsaa for dette Slags Pligt-Arbeide. Commissionen har nemlig først at blive enig om, hvad en Dags Arbeide bør godtgjøres med, eller hvad f. Ex. en Lønde Lands Hofstning og andre slige Værdier bør betales med, og da synes det mig ikke vanskeligt at bestemme, hvad den Mand bør udrede, der skulde have gjort visse Dages Arbeide eller høstet visse Lønder Land for en nedsat Pæris. Jeg kan derfor efter min Anskuelse af Sagen ikke andet end være imod dette Forslag, og jeg skal sluttelig blot bemærke, at jeg anseer det for noget tvivlsomt, hvorvidt mange af disse Contracter om Arbeide mod Betaling ere lovlige ifølge Bestemmelsen i Forordningen af 27de